

**Интернет и новият информационен подход. Получаване,
анализ, обработка и запазване на информацията, базирана в
глобалната мрежа**

д-р Радослав Спасов

Новите технологии получиха бурно развитие в началото на двадесет и първото столетие в глобален мащаб, като по този начин интернет даде шанс на хиляди потребители по цялото земно кълбо бързо и лесно да използват различни информационни данни за всякакви теми, идеи и проекти. За хората, които имат необходимия житейски и професионален опит, това е възможност адекватно да се възползват от намерената информация.¹

Комуникационното пространство се разширява с изключителна бързина в нашата съвременност, а специалистите в областта на информационните науки счетоха, че комуникационните системи са главна причина в развитието и разпространението на информационните технологии.²

Състоянието на съвременното информационно общество не се определя само от неговите изследователи, журналистите, историците и др., защото те се явяват и участници в него. Проследяването на процеса може да се потърси още в годините след Втората световна война, когато започва да се анализира съществуващия до този момент процес на обществено развитие и

---

¹ Гергова, А. Общуването чрез печатни издания и/или интернет. В: Книгата във виртуалния свят. Сборник с доклади от научния семинар по книгоиздаване проведен на 4 декември 2010 г. във Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, съст. Алберт Бенбасат, София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2012 с. 32

² Пак там, с. 30

да се търсят идеи за промяна, която да бъде основана на комуникациите.³

В хуманитарните науки също започнаха да навлизат новите технологии като изключение не правят и средствата за масова информация, а от историята е известно, че от времето на промишлената революция, използват нововъведенията, за да ги употребят като технически новости в комуникациите. Съответно те успяха без особени трудности да приложат компютърната техника.⁴

Формирането на историческа култура се осъществява в процеса на обучение в специалностите, които са исторически или свързани с историческо мислене, анализ, работа с документи и др. Създаването на медийна култура се формира чрез научаването на термините, които се използват в работата на медийните организации. Симбиозата на двете познания ще направи потребителите на информация в глобалната мрежа личности, които да могат реално да преценят постиженията и слабостите на всички сфери на човешката дейност.

Още от самото начало на осъзнато човешко съществуване са направени първите опити за натрупване на исторически познания. По този начин осветляването и запазването на информацията за миналото продължава да се ползва с голяма популярност.⁵

Историческите знания намират приложение в една или друга степен в повечето обществени науки. Това се отнася и до работата на журналистите, сценаристите, режисьорите и всички, които търсят във фактите от миналото потвърждение за своите

---

³ Терзиев, Св. Агенционна журналистика. София, 2006, с. 247

⁴ Пак там, с. 252

⁵ Стоянов, Ж. Идеите за историята. От Хезиод до Маркс. София, 1991, с. 7

идеи и доказателства за оборване на концепциите на техните опоненти.⁶

Проблемите, които са свързани с развитието на човека в модерната глобална среда са неизчерпаеми. Така пред изследователите на заобикалящия ни свят възникват редица опасности свързани с правилното разглеждане и културно интерпретиране на историческата фактология. Тръгвайки към проучване на миналото, всеки изследовател гледа от своето съвременно разбиране на обществото и норми на поведение в нашата съвременност, използва натрупаните при неговия житейски път стереотипи – социални, религиозни, образователни и др., както и от личните си способности и собствен стил на възприемане на света и затова е възможно да интерпретира по различен начин цялата палитра от процеси, които ще анализира.⁷

Същото важи и за културното осмисляне на медийните продукти. На първо място е важно доброто познаване на историческите процеси, факти, личности и др., а след това и добрата работа с медийните (визуалните) понятия.

По този начин би се изградила правилна позиция при създаването на исторически и медийни културни стереотипи.

Достигайки до етапа, когато имаме готова концепция за реализирането на историческата форма и сме осигурили всички средства, техника и екип за осъществяването на нашата идея трябва да създадем свой работен проект за работа и съобразно него да пристъпим към подготовка на набиране на евентуални документи, снимки и вещи, които са свързани с изследваната тема. За проучването на документите ще е необходимо да

---

⁶ Пак там, с. 7

⁷ Пак там, с. 9

направим предварително изследване къде се съхраняват материалите, които са свързани с дадената личност, организация или събитие.

Съществува голяма вероятност всички документи свързани с темата да се намират в глобалната мрежа, или в архивни хранилища – съхраняват се в различни градове или държави и ще е по-трудно намирането им, тяхното описване и използване.

При положение, че вече сме установили къде се намират необходимата ни информация⁸, трябва да отделим време за предварителна подготовка за работа в съответната база данни, за да прегледаме описите и поръчаме документите, които предполагаме, че се отнасят към темата на нашата разработка. Поръчваме всички възможни артефакти, които имат някаква макар и минимална връзка с обекта на нашето изследване. По този начин ще сме сигурни, че ще прегледаме повечето информация, свързана с нашата идея и ще подберем най-подходящите за целта материали. Внимателно описваме всичко, което може да ни помогне после при реализацията, като не забравяме да запишем стриктно исковите данни, чрез които да намерим предварително всичко, което ще използваме. Трябва да се има предвид, че част от архивите могат да се съхраняват в отделни хранилища и това ще донесе известни затруднения в нашата работа.⁹

Предварителната подготовка при работата с намерената информация ще ни помогне да отсеем необходимите ни артефакти, да ги опишем, да видим кои от тях са във функционално състояние да бъдат използвани и кои не, както и

---

⁸ За информация ще приемем всички веществени артефакти, които ще използваме за доказателство по дадената тема – документи, снимки, икони, лични вещи, аудиовизуални материали и др.

⁹ Дуйчев, И. Лекции по архивистика. София, 1993, с.183

да ги поръчаме предварително, защото в големите архивохранилища у нас и в чужбина времето за използване на материалите се заплаща. Трябва да имаме предвид, че при работа с някои специфични архивни фондове ще се появят затруднения при ползването им: първо поради юридически причини – би могло да има забрана да бъдат използвани (срок на секретност, лична забрана на притежателя или негов наследник и др.), второ някои от документите са в много лошо състояние и на практика ще бъде трудно тяхното използване и трето липсата на самите документи – причините може да са всякакви – обективни и субективни.

При работа с аудиовизуални продукти трябва се консултираме с творческия екип (ако има такава възможност) за всички специфични похвати на реализация на видеоматериала, за да може после по-лесно да сглобим идеите, които ще имаме предвид при монтирането на готовия продукт. Записваме подробно и точно всичко, което сме заснели, за да може после бързо и лесно да свалим описанията на заснетия материал и да се подготвим за постпродукцията. Снимаме задължително всичко, което откриваме на терен, защото после ще имаме повече суров материал, който ще използваме при монтажа и така ще се застраховате в случай, че не ни достигат кадри.

Като всеки изследовател е необходимо да си създадем и свой архив, както имаме такъв и с личните си документи. Да не забравяме, че кадрите, които притежаваме може да са уникални – при отразяването на исторически събития, откриване на непознати до този момент документи, археологически разкопки и др. Поради тези причини създаването на наш личен архив е не по-малко важно от този с личните ни документи. Особено ценни са всички аудиовизуални материали, които сме направили по

време на работата на терен, където с оглед на интересуващата ни тематика сме си набавили информация, свързана, както с работата ни по проекта, така и със всички странични артефакти. От тях може да се зародят идеи за други информационни проекти. След като приключим работата си по монтирането на готовия продукт, ще имаме голям обем от сурови материали, с които трябва да решим какво да правим. Ако работим с или в голяма медия или институция, то свалените за монтаж материали ще бъдат унищожени, а за авторските права на всички кадри трябва да имаме предварителна клауза в договора, който сме подписали с организацията за авторските права над всички продукти в хода на нашата съвместна дейност.

Ако реализирането е наше дело или ние сме участвали по някакъв начин във финансирането на дадения проект, то ще имаме възможност да решим, дали да запазим цялата информация, или не. Трябва да имаме предвид, че остава неизползван материал, който не сме взели в готовия продукт и който би имал архивна стойност в бъдеще.

Тъй като в „суровите“ материали има голямо количество брак е нужно да извършим втори подбор на материалите, които биха ни трябвали за в бъдеще. Ако сме снимали на касети - независимо какви – то запазването им за наш личен архив би могло да ни послужи като база за създаване на бъдещ такъв, ако до този момент не сме го направили.

Задължително трябва да прехвърлим тези материали на още един носител, за да имаме допълнително копие от всичко, което сме заснели в случай на загуба или унищожение на оригиналите. Съвременните технологии позволяват съхранението на голям обем информация на малки и евтини носители. Дали ще си направим дубликатите на нашите материали на DVD или на флаш

памет, зависи от нашите възможности, но трябва да се има предвид, че те не толкова сигурни, колкото лентата или хартията, а прогресът и конкуренцията между големите производители на цифрови изображения внедряват на пазара все по-нови и качествени носители.

При създаването на нашия видеоархив е необходимо да направим своя малка класификация на видеодокументите – система за разпределяне на документалната информация по предмети и други признаци, с цел по ефективно търсене и използване.¹⁰

Да не забравяме да направим писмен опис на материалите, които имаме. За готовите филми или видеопродукти можем да използваме монтажния лист на кинодокумента – последователно описание на всеки кадър на завършено произведение с данни за съдържание на изображението, текста на фонограмата, техника за създаване, времетраене и др.¹¹

В случай, че имаме голям архив от необработена информация, то трябва да го премонтираме така, че да оставим от „суровите“ материали онова, което би могло да ни свърши работа и за в бъдеще – исторически и политически личности, крепости, църкви, икони, разработки на населени места и др.

Ако нямаме възможност да ги премонтираме, така че да оставите само най-добрата информация и да отстраним брака, то при запазването на големи по обем материали, можем да направим опис поне на по-важните и значими данни на личности и събития, които биха ни послужили след време. Не трябва да забравяме, че при важни политически събития, реставрация,

---

¹⁰ Речник на българската архивна терминология. Университетско издателство ВСУ “Черноризец Храбър”. Варна., 2002, с. 42

¹¹ Пак там, с. 46

консервация и археологически разкопки имаме уникален шанс да заснедем кадри, които после никой и по никакъв повод няма да има. Нашият социален опит ще ни подсказе кое и какво би имало архивна стойност и би могло да бъде запазено.

Изготвянето на нашата класификационна схема зависи от работа ни с темите на материалите до този момент и може да бъде по исторически (хронологически) принцип – според датите на получаване. Създаването на отделни папки според важността на запазените материали ще даде по-голяма прегледност на архива, а ако е нужно в тях ще създадем подпапки, които се съотнасят с главните според близки признаци или подобни характеристики.

Трябва да запомним, че създаването на много папки при големи архивни обеми ще ни създаде и много допълнителна работа и при създаването, и при търсенето после.

Всичко зависи от нашата преценка за важност на съхранените материали и как най-бързо и лесно ще можем да ги намерим според направеното от нас описание. Най-важно е оперативността за работа с тях и правилното съхранение, за да можем да ги използваме и за в бъдеще.

Навлизането на новите информационни технологии и развитието на интернет даде усещането за ускореното историческо развитие, което се осъществи само в рамките на едно поколение.¹²

Глобалната мрежа създаде условия за промяна на възприемане на времето в интернет, като могат вече да се определят няколко вида усещане за миналото – митологическо време на постоянната събитийност, циклично време на постоянното завръщане и

---

¹² Терзиев, Св. Цит. съч, с. 247

агонално време на постоянен сблъсък на ценности системи.¹³

По този начин прогресът на науката оказва пряко или косвено въздействие върху всички сфери от живота на хората, оттук и промените върху общуването между отделните индивиди, както и пътя, по който информацията достига до тях, като той все повече минава през интернет пространството. По този начин трябва да се постигне целенасочено повишаване на информираността и културата на отделните потребители при използването на информацията, както при традиционното търсене на данни, така и в глобалната мрежа.¹⁴

---

¹³ **Тодоров**, Юр. Компютърна архивистика за XXI век - В: Българската университетска архивистика като образователен модел – история и бъдеще. Университетски четения по архивистика, Т. 1, София, 2009, с. 217

¹⁴ **Дерменджиева**, Гр. Онлайн журналистика. Медиите в дигиталния свят. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2012 с. 777